

เทศน์เช้า วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ เรามาวัดมาวากันมาเพราะเรามาฟังสังฆธรรม สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ฝากศาสนาไว้กับเรา ฝากศาสนาไว้กับเราๆ ฝากไว้ ฝากไว้เฉยๆ แต่ของเรา เราจะรู้ก่อน เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะค้นคว้าขึ้นมาให้เป็นสังฆะความจริงในใจของเรา

ธรรมโอสถๆ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง เราปรารถนาความสุขๆ กัน ความสุขเราปรารถนาเอาที่ไหน ปรารถนาความสุข ความสุขโดยกิเลสมันป้อนให้ ความสุขมันมีความปรารถนาแล้วอยากได้ อยากได้สิ่งใด อยากได้สิ่งใดแล้วได้สนองมาแล้วมันก็มีความสุข แต่ชั่วคราว เป็บเดียว แล้วก็อยากได้ใหม่ต่อไป อยากได้ใหม่ต่อไป

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ธรรมโอสถๆ ธรรมโอสถเราเจ็บไข้ได้ป่วย เราหายรักษาเรา เจ็บไข้ได้ป่วยเราไปหาหมอของเรา นี่ก็เหมือนกัน ธรรมโอสถรักษาหัวใจของเรา มีครูบาอาจารย์เป็นเครื่องยืนยัน

มียืนยัน คุณสิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านชั้นมือเดียว ท่านอยู่ได้ทั้งชีวิต ครูบาอาจารย์เราบวชมาตั้งแต่เป็นเณรจนหมดสิ้นอายุขัยไป ท่านมีความสุขได้อย่างไร ความสุขมาจากไหน ความสุขเพราะท่านดูแลหัวใจของท่านไง ดูแลหัวใจของท่าน รักษาหัวใจของท่านด้วยธรรมโอสถ ด้วยสังฆธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา

ของเรา เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเป็นชาวพุทธ เรามาวัดมาวากัน เรามาทำบุญกุศลของเรา เรามาทำบุญกุศลของเราก็เพื่อบุญกุศลของเรา บุญกุศลของเรา เห็นไหม

เรามีลูกมีหลานนะ ถ้าลูกมันคิดดีมาตั้งแต่ต้น มันเป็นบุญกุศลนะ มันเป็นพันธุกรรมของจิตๆ คุณสิ ชาวไร่ชาวสวน ใครปลูกทุเรียน ใครปลูกเงาะ ใครปลูกพืชพันธุ์สิ่งใดเขาก็ได้สิ่งนั้น ในหัวใจของเราๆ พันธุกรรมของจิต พันธุกรรมที่มันดีงามไง พันธุกรรมที่มันดีงาม มันดีงามมาตั้งแต่ต้นไง พันธุกรรมที่เลวร้าย เลวร้ายเกิดมามันดีพ่อแม่มันตลอด มันดีโพลดีพายในบ้านมันตลอด นี่มันเกิดมาจากไหนล่ะ มันเกิดมาจากเราสร้างบุญกุศลของเรา ทำคุณงามความดีของเรา

พอเราทำคุณงามความดีของเรา พันธุกรรมของจิตมันตัดแต่งของมันไป คิดดีๆ ดีจนเป็นจิตนิสัย คิดร้ายๆ คิดร้ายจนเป็นจิตนิสัย เวลาเกิดกับเรา มาเป็นลูกเป็นหลานเรา เราก็ฝึกฝนดูแลพยายามสั่งสอนของเราไป

นี่ไง แต่มันเป็นเรื่องยาก มันเป็นเรื่องยาก ทางวิทยาศาสตร์ ทางจิตวิทยา เด็กตั้งแต่อายุสามขวบไป เราต้องเลี้ยงดูให้ดีงาม ให้ดีงามเพราะนี่มันจะซึมซับ มันจะซึมซับของมันไป นี่พูดถึงเป็นจิตวิทยานะ

แต่จริงๆ แล้วมันพันธุกรรมของจิต เป็นเวรเป็นกรรมที่มันสร้างของมันมา ทั้งชีวิตนะ เราต้องบ่มต้องเพาะต้องดูแล สภาพแวดล้อมที่ดี พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกหลานมันเป็นคนดี ลูกหลานเป็นคนดี นี่วิทยาศาสตร์คิดได้แค่นั้นไง

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแทรกเข้าไปในจิต แทรกเข้าไปในปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตที่ดีงามอันนั้น ถ้าปฏิสนธิจิตที่ดีงาม เราฝึกฝนอันนี้ไง

เวลาทำบุญกุศลที่สูงส่งที่สุดคือการนั่งภาวนา หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ นี่สูงสุด เพราะอะไร เพราะมันฝึกหัดจิตของตัวเองไง จิตพุทระ พุทระในหัวใจของเราที่มันดีมันดีนี่ไง แล้วก็มาพรา่พ่อ “อู๋ เกิดมาไม่มีวาสนา เกิดมาเป็นคนทุกข์คนจน เกิดมาเป็นคนยากไร้”

อ้าว! เกิดก็เกิด เกิดเป็นคนเหมือนกัน มันจะไปทุกข์ร้อนอะไร เกิดมาอาการ ๓๒ เหมือนกัน คนเหมือนกัน แต่อำนาจวาสนาความรู้สึกนึกคิดมันแตกต่างกันไง คนเหมือนคน แต่อำนาจวาสนามันไม่เหมือนกันไง เรามาวัดมาวา เรามาเตือนตัวเราอย่างนี้ เรามาเตือนตัวเราเอง ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง

เวลาฟังธรรมๆ ประเพณีวัฒนธรรม เวลาไปวัดไปวานะ เวลาพระเทศน์นะ ใ้โฮ! นั่งพนมมือกันสัปหงกเลยนะ พอพระสาธุ อู้ฮู! บุญเยอะมาก นี่ไง ความบุญเยอะมากมันอย่างนี้

บุญเยอะมากคือว่า การฟังธรรมๆ แสนยาก ฟังธรรมแสนยากเพราะอะไร เพราะสมัยพุทธกาลมันไม่มีการสื่อสาร เวลาจะฟังธรรมก็ต้องชวนชวายเป็นหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปหาครูบาอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ของเรา เพราะเราไว้ใจ เราลงใจท่าน นี่ไง มันถึงแสนยาก

แล้วเวลาแสดงธรรมออกมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ เป็นธรรมมันไม่ติดข้องเรา

หลวงตาท่านสอนประจำ ถ้าไม่ติดเรานะ คนอื่นศิโรราบ เราไม่ติดหมดเลย ถ้าเราติดเราติดเราไง เฮ้ย! พุดไปเขาจะพอใจหรือไม่ พุดไปแล้วมันจะดีหรือไม่ พุดไปแล้วมันติดเราก่อนไง ถ้ามันติดเรา มันมีผลประโยชน์ทับซ้อนไง

แต่ถ้ามันไม่มี ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นสังฆธรรม ธรรมะเหมือนแสงสว่าง มันกระจายไปทั่วจักรวาล เพียงแต่ว่าคนจะเปิดหน้าต่างหรือเปล่า ถ้าเปิดมันก็เข้าทางหน้าต่าง ถ้าคนเปิดประตูมันก็เข้าทางประตู แต่พระกรรมฐานอัปภิกษากังคะ อยู่เรือนว่าง เข้าได้หมดเลย อยู่เรือนว่าง แสงนี้ไปได้หมดเลย เห็นไหม

ฟังธรรมนี้แสนยาก ฟังธรรมนี้แสนยากไง การฟังธรรมแสนยาก ฟังธรรมมาเพื่อให้มันฉลาดไง เพราะอะไร เพราะพระก็มาจากคนนั่นแหละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีนางพิมพาเป็นพระมเหสี มีลูกเป็นสามเณรรากุล นี่ไง ก็มาจากฆราวาสนี่แหละ มาจากที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากไว้กับบริษัท ๔ นี่แหละ

แต่เวลาฝึกฝนขึ้นมาแล้ว ฝึกฝนขึ้นมาแล้ว ฝึกฝนขึ้นมาแล้วเป็นจริงขึ้นมาไง ถ้าฝึกฝนให้มันเป็นจริงขึ้นมา โดยธรรมชาติขึ้นมา ภาพชาติมีหรือเปล่า นรกสวรรค์มีหรือเปล่า

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีหรือเปล่า พรหมนี้มาฟังเทศน์เลย ฟังเทศน์เพราะอะไร ฟังเทศน์ เหมือนคนป่วยไง เวลาคนป่วยเราไปโรงพยาบาลใช่ไหม ใ้โฮ! เราสงสัยก็ไปหาอาจารย์ใช่

ใหม่ เวลามาฟังเทศน์ ฟังเทศน์ก็ต้องการสังฆกรรมไง ต้องการอริยสังข์ไง ต้องการความจริงไง ต้องการผู้ชี้แนะ ชี้แนะที่ไหน ชี้แนะเข้าในใจของผู้ฟังนั่นแหละ

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธรูปเคารพ ปฏิเสธลัทธิต่างๆ เพราะอะไร เพราะพุทธมามกะต้องถือพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เป็นพระโสดาบันนี่จบเลย พระโสดาบันไม่มีทางแตกแยกไปทางใดทั้งสิ้น เป็นไปไม่ได้เลยที่จะไปนับถือลัทธิศาสนาอื่น เพราะมันไม่ใช่ทาง อย่างเรา เราแสวงหาทางของเรา เราหาความถูกต้องของเรา หลงทางไป โอ้โฮ! ไปถามว่า “กรุงเทพฯ ไปทางไหน กรุงเทพฯ ไปทางไหน” เวลาหลงทาง

นี่ก็เหมือนกัน จิตของเราถ้ามันหลงทาง มันมืดบอด มันไม่มีทางไปไง แล้วพอเป็นพระโสดาบันพาดกระแสด เข้าสู่กระแสด ทางตรงเข้าไปสู่นิพพาน มันจะไปไหน เห็นทางอยู่นั่นชัดๆ แล้วมันจะไปไหน

ไฉนปลิ้นปล้อน เร่ว่อนไป โอ้ย! มีคุณธรรม มันติดตัวเองไง ติดตัวเองหมายความว่าทำสิ่งใดแล้วก็เพราะสนองกิเลสของตนนั่นแหละ สสนองความลุ่มหลงลุ่มหลั่งของตนนะ หลวงปู่มั่น ท่านไปไหนท่านไม่สนใจใครเลย สนใจแต่ว่าถูกหรือผิดกับธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

หลวงตาเวลาท่านไปไหน โดยนิสัยท่านไปคนเดียวทั้งนั้นนะ แต่เพราะโครงการช่วยชาติฯ โครงการช่วยชาติฯ ท่านต้องมายกประเทศชาติขึ้นมาเพื่อให้ชาวพุทธตาต้าๆ ให้มันรอดพ้นจากการกดขี่ของต่างชาติ แต่คนที่ไม่เห็นประโยชน์ก็ว่าศาสนาถ้าเอียงๆ เพราะติดตนไง ติดตนว่า อ้าว! ก็พ่อค้ากุกูมพีเขาทำให้เสียหาย ก็ต้องให้พ่อค้านั่นมากู้ชาติสิ เราชาวไร่ชาวนา เราไม่ได้ทำอะไรเลย เราจะไปกู้ชาติอะไร

แต่บุญกุศลจะเอานะ แต่ความดีจะต้องการนะ

การกระทำอย่างนั้นมันเป็นการกระทำคุณงามความดีของตนเพื่อสร้างอำนาจวาสนาของตนนี่ไง พันธุกรรมของจิต พันธุกรรมของจิตที่มันได้ตัดแต่งไป ตัดแต่งโดยการทำคุณงามความดีของเรา นี่ไง การทำคุณงามความดีของเรา ศีล สมาธิ ปัญญามันเข้าไปตัดแต่งหัวใจของเราไง เราจะตัดแต่งหัวใจของเรามันต้องใช้สติใช้ปัญญาของเราเข้าไปตัดแต่งไง เราตัดแต่งของเราแล้วไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจใดๆ ทั้งสิ้น

หลวงตาท่านสอน ใครจะดีใครจะชั่วมันเรื่องของเขา เราจะทำความดีวะ ใครจะดีใครจะชั่ว เราไปแบกรับนะ โถ้ย! ใช้น้ำมันชั่ว ใช้น้ำมันดี มันไปกับเขานะ เฮ้ย! แล้วมึงละ แล้วตัวเราเองทำอะไร

อาหารที่เรากิน เรากินให้อิ่มท้องของเราเสียก่อนสิ ไปห้วงคนนั้นยังไม่ได้กิน คนนี้ยังไม่ได้กิน วิ่งไรไปหาเขาหมดเลย เราก็หิวไปด้วย

ถ้าเขาได้กิน เขาได้ทำคุณงามความดีของเขาก็ประโยชน์ของเขา ถ้าเขาทำชั่วของเขา เขาทำบาปอกุศลของเขาก็เรื่องของเขา แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนา เราเกิดมาในชาติตระกูลเดียวกัน เราก็แนะนำสั่งสอน ถ้าแนะนำสั่งสอนนะ ถ้าเขาไม่เชื่อไม่ฟังไง

เวลาสังฆกรรมๆ นะ การสั่งสอนที่ดีที่สุดคือไม่ต้องสอน ทำให้มันดู หลวงปู่เสาร์ท่านพูดประจำ เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ ท่านขึ้นไปนะโมตัสสะแล้วท่านลงเลย แล้วเวลาเขาถามว่าทำไมหลวงปู่เสาร์ท่านเทศน์น้อยมาก

อ้าว! ทำให้มันดูมันยังไม่ดูเลย แล้วไปสอนมัน มันจะฟังหรือ

ท่านทำให้ดู ทำให้ดูไง การสอนที่ดีที่สุดคือไม่ต้องไปสอนมัน แล้วทำตัวให้ดี ทำตัวของเรา ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์แล้วมันไม่เหลวไหล ถ้ามันเหลวไหลแสดงว่ามันใช้ไม่ได้ ถ้ามันทวนกระแส คนเป็น ปลาเป็น มันว่ายน้ำ ดูเขลมอลมันไปไซสิ มันต้องขึ้นไปทวนกระแสจากทะเลเข้ามาในกระแสน้ำจืด มันต้องขึ้นไปต้นน้ำที่ใสสะอาด น้ำที่สะอาดบริสุทธิ์เพื่อมันจะวางไข่

ดูสิ ปลาเป็นมันกระโดดนะ ใ้อปลาตายมันนอนลอยไปนั้นนะ มันรอให้นกให้กามันไปจิกกินไง เอาสบายไง ต้องสบาย พระพุทธศาสนาสอนให้ปล่อยวาง ปล่อยวางหมดเลย...ปล่อยวางมันรอนกกระยางมาจิกมันนั้นนะ

แต่ของเราปลาเป็นนะ หลบหลีก หลบหลีกเข้าไปที่พุ่ม หลบหลีกเข้าไปสิ่งที่เป็นความปลอดภัย หลบหลีกเวลาผืนกระแสกลับไป ถ้าเราทำอย่างนี้ได้ เรามีสติปัญญาของเรา เราไปน้อยใจอะไร ไปน้อยใจใคร จะไปน้อยใจใคร

มันน้อยใจไปหมด อู๊ย! นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ แล้วเราก็เลยไม่ได้ไปด้วย

นุ่นไม่ดี นี่ไม่ดี ถ้าคนมีสตินะ เราไม่ทำอย่างนั้น

เรามีครูบาอาจารย์นะ เวลาไปวิเวกด้วยกัน ถ้าความชั่ว การทำผิดพลาด ดูเป็นครู แล้วเราไม่ทำอย่างนั้น คุณนะ คนเราไม่ใช่คนตาย คนเรานั้นมีสมองมันคิดได้ ผิดหรือถูกทุกคนก็รู้หมด แต่เห็นความไม่ดีแล้วชอบ แต่เห็นความดีแล้ว อู้ฮู! ไม่ดี แต่ในปัจจุบันนี้มาฟื้นฟู เห็นใหม่

จิตอาสา จิตอาสาเราชื่นชมมาก พอจิตอาสาขึ้นมา เพราะเราคนด้วยกัน เราไว้ใจกันไม่ได้ พอจิตอาสา ทุกคนหวังดี ทุกคนมาช่วยเหลือเจือจานกัน อู้ฮู! มากันเต็มเลย ทุกคนต้องการสังคมที่ไว้ใจได้ ต้องการสังคมที่ดีงาม ต้องการการกระทำที่ปลอดภัย

แต่มันไว้ใจใครไม่ได้ ไว้ใจใครไม่ได้ไง แล้วชาวพุทธๆ ใจ คีล ๕ ใจ

เวลาฝรั่งมันวิจัยใจ มันแปลกใจมากเลย เข้าตัดบาตร เย็นตีไก่ เตียวกินเหล้า เฮ้ย! ศาสนาพุทธสอนอย่างนี้หรือ เวลาศาสนาสอนเรื่องอบายมุข อบายภุมิ ทำนุให้ละให้วางทั้งสิ้น แต่ละวางมันไม่ได้ โดยธรรมชาติใจ ก็โดยคีล ๕ ใจ

คีล ๕ เห็นใหม่ คีล ๕ กามคุณ ๕ สิ่งที่เป็นคุณๆ ในเมื่อเป็นธรรมชาติ เขาบอกเรื่องกามนี้ เรื่องธรรมชาติของมนุษย์ ธรรมชาติของมนุษย์ก็คีล ๕ ใจ พอคีล ๘ ขึ้นมา เราจะสูงกว่าเขา เราไปวัดไปวา เราถือพรหมจรรย์ใจ เราถือคีล ๑๐ คีล ๒๒๗ ใจ มันก็พัฒนาขึ้นเป็นขั้นๆ ขึ้นไป

แล้ว “เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เป็นธรรมชาติของมนุษย์” เราฟังแล้วขัดหูมากนะ “ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน”

ชีวิตประจำวันมันมีค่านานานั้นเขี้ยวหรือ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ค่าใช่ไหม เพราะอะไร เพราะเอาตัวตนเป็นใหญ่ใจ ถ้าไม่ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่ทำสิ่งใดก็ได้ แล้วมันจะปฏิบัติไม่ได้ใจ

ชีวิตประจำวันก็ชีวิตประจำวันสิ ปฏิบัติธรรมก็ปฏิบัติธรรมสิ ทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม ทำงานมันก็เป็นคนที่มีสติมีปัญญา คนที่มีคุณงามความดีในใจมันก็ทำของมันด้วยความรื่นเริง ความอาภาว แต่คนที่ไม่มีทุกข์ในหัวใจทำด้วยความชอกช้ำ ทำด้วยกิเลสมันบีบคั้น

ทำงานก็คือทำงานสิ ทำงานเสร็จแล้วจะภาวนาก็หายใจเข้าพุท หายใจออกโธสิ หายใจเข้านั้นน่าจะถึงจะเป็นจริง เพราะอะไร เพราะมันจะเข้าสู่จิตใจ การภาวนา จิตตภาวนาๆ คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ

เวลาพูดธรรมะพูดปากเปียกปากแฉะ “มีกายกับใจๆ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาเลอเลิศ” แล้วให้กิเลสมันหลอกกิน กิเลสมันก็ปั่นแตงนะ โอ้ย! ภาวนาเป็นอย่างนี้นะ เป็นอย่างนี้

คำว่า “อุปาทาน” เพราะว่าในการประพฤติปฏิบัติในะ ในวงกรรมฐาน สัญญา สัญญาสำคัญมาก หลวงปู่มั่นเวลาท่านเทศน์ว่าภาวนา ความเป็นสิ่งสำคัญขณะจิต ท่านข้ามหมดๆ เพราะอะไร คนที่เป็นเขาฟังอยู่ เพราะมันจะจำไปหากินกัน หากิน มันพูดให้เหมือน ให้พูดแต่มันไม่มีใจ พูดให้เหมือน เหมือนกับเครดิต มีเครดิตแต่ไม่มีตัวเงิน

แต่ความเป็นจริงมันมีพร้อมใจ ถ้าการประพฤติปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมามันจับต้องของมันได้ ปัจจัยตั้ง สันติภูมิโกไป ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงโดยการกระทำของเรา

เราศึกษามาแล้ว เรามีสติปัญญาแล้ว เราเข้าใจหมดแล้ว ชาติอย่างเดียวเท่านั้นนะ ลงมือทำ ลงมือทำไป

เวลาเด็กขึ้นมา เราจะฝึกฝนให้เป็นคนดี ความฝึกฝนให้เป็นคนดี โดยสภาพแวดล้อม เรื่องสังคมถูกต้องดีงามทั้งสิ้น สิ่งที่ดีงามๆ อเสวนา จ พาลานํ ปณฺหิตานญฺจ เสวนา คนพาลเราไม่คบ เราจะคบแต่บัณฑิต แล้วคนไหนบัณฑิต คนไหนคนพาลละ เดียวมันก็พลิกจากบัณฑิตเป็นพาล เดียวพาลเป็นบัณฑิต เพราะมันหน้าไหว้หลังหลอกตลอดเวลา

ฉะนั้น เวลาพระเรา ศีลจะรู้ได้ต้องอยู่ด้วยกัน อยู่ด้วยกันมา ๑๐ ปี ๒๐ ปีมันเห็นหมด จิตนียสัรู้หมด มันหน้าไหว้หลังหลอกหรือไม่ มันเป็นจริงหรือไม่ ศีลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ธรรมะจะรู้ตอนอ้าปากนี่ อ้าปากนี่คนโง่คนฉลาดออกมาหมด

ถ้าคนโง่ๆ จำมา จำมาก็พูดอย่างนั้นนะ แล้วพูดแล้วมันเหมือนเทป ซ้ำแล้วซ้ำเล่าสองวัน เลิก เพราะอะไร อ้าปากก็รู้ว่าจะพูดอะไรแล้ว

แต่ถ้าเป็นความจริงเป็นปัจจุบันไง ปัจจุบันเหตุการณ์มันเกิดขึ้นสิ่งใด เหตุการณ์เกิดขึ้นสิ่งใด เหตุการณ์นั้นมันควรจะเป็นคติแบบอย่าง มันควรจะให้คนได้แยกแยะแยกผิด เหตุการณ์นั้น ปัจจุบันๆ เวลาถ้าเป็นสัจจะความจริงเขาเอาปัจจุบันนั้น ปัจจุบันที่เกิดขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญา มันรู้ได้ มันมองออก

นี่ไง เพราะคนเราโดยธรรมชาติถ้าเป็นคนดีมันต้องรู้จักผิดชอบชั่วดี อะไรผิดอะไรถูกมันต้องรู้ได้ ชอบหรือไม่ชอบ แต่นี่มันเป็นกิเลสไง ถ้าชอบใจใช่ ถ้าไม่ชอบใจไม่ใช่

ใช่หรือไม่ใช่มันเป็นอารมณ์เป็นความรู้สึกของเรา ถ้าอารมณ์ความรู้สึกมันก็เทียบเข้ามาในอำนาจวาสนา ถ้าอำนาจวาสนามันละเอียดคนนะ รับไม่ได้

เวลาหลวงตาท่านไปไหน แล้วเวลาสมัยอยู่กับท่านนะ ท่านไปไหนกลับมา เอาแล้ว ใช้นั้นเป็นอย่างนั้น ใช้นั้นเป็นอย่างนั้น ใช้นั้นเป็นอย่างนั้น

ท่านไปเยี่ยมลูกศิษย์ตามวัดขึ้นมา ท่านบอกเลย วันนี้ไปวัดพระองค์นั้นมา มันกวาดวัดกวาดความมันโดยที่ไม่มีสติปัญญาเลย กวาดจนเป็นคลองไปเลย

คำว่า “เป็นคลอง” ก็กวาดออกไปข้างนอกหมดไง ตรงกลางเป็นคลองเลย เอ๊ย! ถนนไม่ใช่คลอง

ท่านบอกว่า ถ้าคนมีสติปัญญามันก็ต้องรู้จักแก้ไข คนมันอยู่ที่ปัญญา แล้วของแค้นนี้มันยังไม่เข้าใจ รู้ไม่ได้ แล้วเอ็งจะไปรู้จักกิเลสเอ็งได้อย่างไร เพราะกิเลส กิเลสมันเป็นคนสั่งให้เอ็งทำไง กิเลสมันมักง่ายไง กิเลสมันคิดว่านี่คือการกระทำก็ทำแบบเถรสองบาตรไง อ้าว! กวาดถนนก็ต้องกวาดไง ตีตาด ตีตาดก็ต้องตีตาดไง อ้าว! ตีตาดแล้วก็จบไป ชยัน เก่ง

แต่เขาให้ตีตาด ไม่ใช่ตีคลอง นี่มันจะเป็นคลองไปแล้ว

นี่ไง เวลาท่านไปไหนมานะ ไปไหนมาก็แล้วแต่ ไปวัดใดก็แล้วแต่ ตา सबปะรดเห็นหมดละ เพียงแต่ว่าจะพูดหรือไม่พูด ถ้าพูด ทางโลกเรานะ ใ้อโฮ! ของเล็กน้อย หยุมหยิม ใ้อโย! ไม่น่าจะ...

หยุ่มหยุมนั้นนะทำให้คนเสีย หยุ่มหยุมนั้นนะจะทำให้จริตนิสัยเสียหาย หยุ่มหยุมนั้นแหละมันจะไปทางความมั่งง่าย ความมั่งง่าย ความประมาท ความไม่เอาไหน มันจะเริ่มเกิดจากตรงนั้นนะ

แต่ถ้าเรารักษาของเรา เราดูแลรักษาของเรา เรารักษาของเรา เราพยายามฟื้นฟูสติของเรา เราทำชั่วอวัตรๆ นี่ไง ทำชั่วอวัตร ทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม

ปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน ชีวิตประจำวัน เวลาออกมาแล้วมันหยาบๆ ขึ้นมา เราก็ตั้งสติของเราไว้ นี่มันเป็นเนื้องาน เนื้องานขึ้นมาเพื่อเป็นการบริหารจัดการจิตใจ นั่งสมาธิภาวนามันกอดันมาแล้ว เวลาออกมาทำชั่วอวัตรขึ้นมามันผ่อนคลาย ผ่อนคลายให้มันปลอดภัยไปแล้ว กลับไปนั่งสมาธิต่อ เวลาไปกวาดไปอะไรไปเห็นเลย เห็นใบไม้ตก ใบไม้หลุดจากขั้ว สติปัญญา มันเกิดได้ทั้งนั้นนะ ใบไม้หลุดจากขั้ว

คนที่มีปัญญา ดุสิต พระสมัยพุทธกาลจะไปถามปัญหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปถึงฝนมันตกไป โปรออยู่ใต้ถุนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝนมันตกจนน้ำมันนองหมดเลย แล้วพอฝนมันหยุดชាយกลางมา หยุดเป็นจุดเป็นต่อม ความคิดไป เกิดดับๆ

ไ้เกิดดับๆ ไ้เรื่องทฤษฎีในพระพุทธศาสนาที่มันสุดยอด แล้วเราก็ไปเกิดดับๆ เกิดดับๆ คนอื่นนะ แต่ของกูไม่เกิดดับเพราะกูไม่เห็น กูเห็นแต่มีเกิดดับ แล้วเวลาเกิดดับๆ ก็ไ้ถอนใจเดี่ยวนี้วิทยาศาสตร์มันคิดหมดแล้ว เวลาแสงมันอ่อนลง ไฟมันก็ดับ ดิบเลย เดี่ยวไฟมันก็ดับไปกราบเสาไฟฟ้าเลย พระอรหันต์ เพราะมันเกิดดับ มันไม่มีทุกข์ด้วย ไ้เราทุกข์เกือบตาย

นี่เวลาพูดปากเปียกปากแฉะ แต่มันไม่เห็นเกิดดับ ไม่เห็นการเกิดดับในตัวมันเอง ไม่เห็นผิดของตัวเอง ไม่เห็นการกระทำของตัวเอง ถ้าเราไม่เห็นเอง เราไม่รู้เอง มันจะมีขึ้นมาได้อย่างไร

นี่ไง หิวข้าว เห็นเขาหิวข้าวก็ อู้ฮู! อยากไปช่วยเหลือเขาไปหมด แต่ตัวเองก็หิว เพราะเอ็งไม่มีข้าวในท้อง แต่ถ้ามันมีอยู่แล้วนะ การกิน กินอย่างไรเราก็กินเป็น แล้วจะสอนให้เขากิน สอนให้เขากิน เพราะเราต้องกินก่อน ต้องตักอาหารใส่ปากก่อน ได้เคี้ยวได้กลืน เอ็งได้เคี้ยวได้กลืนอย่างนี้มันถึงว่าเป็นธรรมๆ

นี่เราพูดถึงคนที่ปฏิบัตินะ นี่พูดถึงว่าเราประพฤติปฏิบัติด้วยจิตนึสสัย ถ้าฉลาดแล้วเรา คัดเราเลือก เราฉลาดเพื่อเรา แล้วเราจะอยู่ได้เพราะสังคมร่มเย็นเป็นสุข ฉลาดแล้ว เราเพื่อเรา แล้วเราก็เพื่อสังคม เพื่อคนรอบข้าง แล้วถ้าคนรอบข้างแล้ว เสร็จแล้วเราจะออกวิเวก เราจะ ออกไปในที่สงบ เราก็อยู่คนเดียวที่โคนต้นไม้ ในห้องพระ ในที่ไหนของเรา มันจะพัฒนาขึ้น จิตใจของเราเนาะ

ไม่ใช่เราจะจำใจเข้าซากอยู่อย่างนั้น มันมีพัฒนาการของมันนะหัวใจนี้ ถ้ามันไม่ศรัทธา เลยมันก็ไม่เชื่อ พอศรัทธา อู๋! ชื่นใจมาก พอทำบุญคุ้นเคยไป อ้าว! จืดชืด เห็นไหม มันมี พัฒนาการของมัน แล้วพอฝึกหัดภาวนา โอ้โฮ! เกือบตาย โอ้โฮ! นึกว่าภาวนาแล้วมันจะหยุดอด มาตากแดดจนเหงื่อไหลไคลย้อย ไม่ได้อะไรเลย ไม่ได้อะไรเลย

อ้าว! เถิงทำของเถิงให้ดีสิ เวลาจิตสงบ โอ้โฮ! ความมหัศจรรย์เกิดแล้ว เราทำได้ ไม่ต้อง ให้ใครมาหลอก หัวใจของเรา ความรู้สึกของเราจะต้องให้ใครมาหลอกหลง ธรรมชาติขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเย็นเย็นมาแล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปี เราไปกราบพระธาตุขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมสารีริกธาตุ กราบพระธาตุครูบาอาจารย์ของเรา กระดูกของเรา

ลองฝึกดูสิ แล้วให้มันเป็นจริงขึ้นมา แล้วเราจะรู้เองเลยว่าไม่ต้องไปกราบที่ไหน กระดูก กู ก็มี กระดูกในร่างกายกูนี้ แล้วกูจะทำของกูเอง แล้วมันจะเกิดขึ้นมา มันมหัศจรรย์ขนาดนั้นนะ นี่พูดถึงพระพุทธานามหัศจรรย์จริงๆ แต่ต้องลงมือทำ

ไม่ลงมือทำก็คือไม่ได้กิน ฟังแต่เขาเล่าว่า ฟังแต่เขาบอก แล้วให้เขาจงไปด้วย หัวใจไว้ กลางหัวอก ไม่ต้องให้ใครมาจง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงที่สุด บัจฉิตตัง สันติปฏิ สโก รู้จำเพาะตน อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แต่อาศัยธรรมชาติขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า อาศัยครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้ทาง เอวัง